

misztikus vonásoktól megtisztított képet rajzolni Róla.

Kadencia /2: mennyire egyszerűbb, s hatásosabb volna, ha a mai gondolkodó fiatalságnak egy természetes, tiszta családi életről beszélhetnénk a szt.-Család ünnepén!

BULÁNYI GYÖRGY

LEHETÜNK MI IS BOLDOGOK?

Boldogok – 50 ízben fordul elő ez a szó az Újszövetségben. Ebből 30 az evangéliumokra esik: Márknál egyszer sem, Jánosnál kétszer, de Máténál 13 és Lukácsnál 15 ízben találjuk. Ennek az egyenetlenségnek az az oka, hogy Máté és Lukács is olvashatta azt a *Forrásnak* nevezett jézusi Logion-gyűjteményt, melyet Márk még nem látott, János pedig – ha látta, ha nem látta – nem vett figyelembe. Nem jelentéktelen szava a *boldog* a jézusi szemléletnek és örökségnek. Mit értünk ezen a szón? Megnéztem az Értelmező Kéziszótárt, melyben ezt találtam: *A sorsával, körülményeivel meglegedés érzésétől teljesen áthatott az, aki boldog.* Nézzük meg, mit értett szavunkon Jézus! János két helye szerint az a boldog, aki hajlandó Jézus példájára megmosni embertársai lábát (13,17), s aki Tamással ellentétben akkor is hisz Jézusban, ha nem látta őt feltámadottan (20,29). Máté 13 helyéből 9 szerepel a mai nap evangéliumában: boldogok a szegények, a szomorkodók, a szelídek, az istenektetszést éhezők-szomjazók, az irgalmasok, a tisztaszívűek, a békességszerzők meg akiket üldöznek és gyűlölnék istenektetszésük miatt (5,3-11). Továbbá még négy helyen találjuk Máténál szavunkat: Boldog, aki nem botránkozik meg Jézusban, mint tette a Keresztelő (11,6). Boldogok a szemek, melyek látták, s a fülek, melyek hallották Jézust (13,16). Boldog Péter is, aki az élő Isten Fiának mondja Jézust (16,17), s boldog az a szolga, aki szolgatársainak kiadja az őket megillető buzarészt (24,46). Lukácsnál pedig Gábiel főangyal boldognak mondja Máriát, mert hitt annak, amit hírül adtak neki (1,45). Jézus pedig boldogoknak mondja a szegényeket, az éhezőket, a sírókat, akiket gyűlölnék az emberek, a Benne meg nem botránkozókat, meg azokat, akik látják Őt. Nem a méh a boldog, amely őt hordozta, hanem azok, akik hallgatják Isten igéjét. A szolgák a boldogok, akik virrasztanak, amíg meg nem jön gazdájuk. Akik azokat hívják lakomára, akik nem tudják viszonzni a meghívást. Aki asztalhoz ülhet Isten Országban. S végül a meddők, akinek gyermekeit nem érinti az a nyomorúság, mely majd Jeruzsálemre következik. Ez a lukácsi anyag kétharmad részben azonos a Máté-félével. E pusztá felsorolásból is jól látható, hogy Jézus nem egészen azt értette a boldogságon, amit az Értelmező Kéziszótárban találtunk. Lehetett-e ő a kereszten a *melegedés érzésétől teljesen áthatott*? Lehetnék-e én ugyanott melegedett? Mikor is voltam én ennyire melegedett sorsommal és körülményeimmel?

Csecsemőként pl., amikor szopás után elaludtam, bizonyára ezt éreztem, de nem tudtam róla. Amikor jelest kaptam alig tíz évesen első latin dolgozatomra, akkor már éreztem a boldogságot, tudtam is róla. Amikor az Erzsébet híd alatti úszóudvarban az úszómester levette rólam a hevedert, s nélküle tempóztam, akkor is. Amikor édesanyám mellett végigbőgtem a Rákóczi utat, mert belekerült évvégi bizonyítványomba a jelesek mellé négy jó, akkor nem hatott át a meglegedés. Rám is szólt: Hagyd abba, mert még azt gondolják rólad, hogy megbuktál, és azért sírsz. Amikor jelesre sikerült az érettségi, s az évfáron nyolcszor is kiszóltattak jutalomra, tökéletes volt a meglegedettség érzése bennem. Amikor az ügyész kötél általi halált kért fejemre, akkor meg furcsa és nem ilyen érzéseim voltak. Amikor közel tíz év után a márianosztrai neveldét elhagyhattam, megint a meglegedettség érzése volt bennem. Nem érdemes szaporítani a példákat. Választjuk is, kapjuk is körülményeinket, s ami végül is a sorsunk lesz, az ritkán, vagy inkább sohasem fenéig tejfel. A meglegedettség, melyben minden szép és jó, bizony nem azonos a jézusi boldogsággal. Beletartozik abba a szenvedés, a fájdalom, a meglegedettség hiánya is. Ha pedig valaki véletlenül a magyartanárok közé tartoznék, az szeretné a szóból, magából megfejteni a jelentést. Mit is jelent és jelentett a múltban a *boldog* – nyelvünkben: gyökerében és eredetileg. A hivatalos nyelvtudomány ismeretlen eredetűnek mondja szavunkat: nem finnugor, nem is török, nem is szláv; ezekben a nyelvekben semmi sem felel meg nekik. De van nem hivatalos nyelvtudomány is, mely legfeljebb a jövőben lesz majd az Akadémiától befogadott, de most még nem az. Van egy 1999-ben Vancouverben kiadott magyar-sumér szótárom. E szótár számára nem ismeretlen eredetű a *boldog* szavunk. Sumér megfelelője: BA-DUG-GA. melynek jelentése: *melegedett, vidám, jó.* A szófajti szótárak után előveszem a Nyelvtörténeti szótárt is. Ebben már megtalálom valakinek a nevét. Ki ne tudná szótár nélkül is Jézus édesanyjának magyar nevét?! Mária – a Boldogasszony: Gyertyaszentelő, Gyümölcsoltó, Havi, Sarlós Boldogasszony, Nagy- és Kisboldogasszony. A szótáramban találok is egy idézet-mondatot 1527-ből. Ezt olvasom a középkori Érty kódexben: *Szent István király is, ez szegény országát Boldogasszony országának nevezé.* Szent István királyunk ezt a 11. század első felében tette. Már akkor is Boldogasszonynak mondta népünk Jézus édesanyját. Alighanem korábban tudtunk Boldogasszonyról, mint Máriáról. Hogy kit nevezhettek őseink régebben Boldogasszonynak – nem tudom. Legyen a magyar ősvallást kutatók dolga ezt pontosan megállapítani. De mikor megismertük Máriát, ráakasztottuk ősi szavunkat, melyet korábban kire aggattunk, nem tudom.

S boldog még más is valaki rajta kívül. Kicsoda? Hát maga az Isten. Legalább is a mi nyelvünkben, magyarok számára. Ki ne ismerné ezt a rigmust: *Szegény ember szándékát Boldog Isten bírja?* Ha hallgatok sumér szótáramra, akkor az Isten melegedett, vidám és jó. Talán

azért, mert hátára veszi a szegény ember szándékát? Alighanem ezért is boldog. Egy a székelyföldi Barót mezővárosból származó Szabó Dávid nevű katolikus pap írta le az említett közmondást több mint kétszáz éve, a Komáromban 1803-ban megjelent *Magyarság virági* c. könyvében. Ide a rozsdást..., hogy ezt is az Ételköz-ből vagy még messzebről hoztuk magunkkal. Olyan messziről, ahol Isten nem a gazdagok szándékait hordta a vállán. Van ilyen messze a messzi múltban, vagy inkább csak a messzi jövőben találjuk majd azokat, akik a szegények szándékait rakják Isten vállára? Azt hiszem, hogy Jézus, aki azt mondta, hogy boldogok a szegények, Ő úgy gondolta, hogy a boldog Isten a boldog szegények szándékait bírja, azaz mindig is hordozza és viseli is a szívében meg a vállán. A múltban is, a jelenben is, a jövőben is. Kérdéseket teszek fel. Az első: *Boldog-e az Isten?* Majd megkérdezem, ha találkozom egyszer vele. Most csak fogjuk rá, hogy boldog, mert ha ebbe belemennék, kevés lenne az idő elmondani, miket is gondolok ezen a címen.

Boldog volt-e Jézus, mikor köztünk járt? Mint valóságos ember, ő is elmondhatta Vörösmartynk szavát: *Így volt mindig e világi élet: egyszer fázott, másszor lánggal égett.* Ez is megérdemelne egy külön prédikációt vagy egy egész könyvet is. Hagyjuk tehát most!

S a harmadik kérdés: *Lehet-e boldog az ember, amíg idelelt jár?* S most megvallathatjuk a jézusi anyagot. Jézusnak nemcsak *boldog* szava van. Megvan az ellenpontja is. Melyik az? *Hát a jaj.* S nem is kevésszer használja, összesen 29 ízben. Nem sorolom fel a 29 helyet, csak kiemelem belőlük a nekem most legfontosabbat, ahol négyszer is halljuk Jézus *jaj* szavát is és a *boldog* szavát is.

Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.

Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jól fogtok lakni.

Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok. Boldogok vagytok, ha gyűlölnék benneteket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket, mint valami szégyenletes dolgot, elvetik az Emberfia miatt. Örüljete azokban a napokban, ha majd ez bekövetkezik, és ujjongjatok, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben! Atyáik is így bántak a prófétákkal.

De jaj, nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztotokat.

Jaj nektek, akik most jóllaktok, mert éhezni fogtok!

Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok!

Jaj nektek, ha az emberek hízelegnek nektek! Hisz atyáik is így tettek a hamis prófétákkal. – Eddig tart Lukács nem hegyi, hanem síksági beszédének eleje.

Most következzenek a megállapítások, melyeknek el-seje és legfontosabbja: Az *boldog*, akié az Isten Országá. Ezért *boldog* az Isten, *boldog* Jézus, és ugyanezért *boldogok* lehetünk mi is. Második megállapítás: akkor vagyunk mi emberek *boldogok*, ha szegények vagyunk, ha éhezünk, ha sírunk, ha üldöznek bennünket,

ahogyan Jézust is üldözték. Harmadik megállapítás: Nem lehetnek *boldogok* a gazdagok, a jóllakottak, a nevető üldözők. Negyedik: Jutalmul kapják a mennyben ezt az országot, akik az első társadalmi csoportba tartoznak, a szegények. A második csoportba tartozók megkapták már vigasztalásukat a jelenben, és nem az Istentől kapták meg, hanem a maguk istenétől, a Pénztől. Őket bizony nem mondja Jézus *boldogoknak*, hanem *jajt* kiált feléjük. Miért teszi ezt? Azért, mert e második csoport nem kapja meg jutalmul a mennyben az Isten Országát. E megállapítások után kérdezek most valami nagyon fontosat. Isten osztotta az emberiséget e két csoportra: szegényekre és gazdagokra? Nem Isten tette ezt, hanem mi magunk. Isten úgy teremtett meg bennünket, hogy képesek vagyunk az osztozásra. Isten úgy teremtett meg bennünket, hogy adni jó, és venni meg rossz. De szabadnak lettünk teremtve, és tehetjük azt is, ami rossz nekünk. Mi rossz nekünk? Ha nem osztozunk. Mért nem tesszük? Mert csak magunkra gondolunk, a nálunk szegényebbre meg nem. A válaszom tehát az, hogy tartozhatnánk mind a ketten az Isten Országába. Az a válaszom, hogy már a földön is valóság lehetne az Isten Országá, nemcsak a mennyben, és nemcsak az itteni szegények birtokolnák azt. Gondoljunk Csokonai gyönyörű két sorára: *Az enyém s a tiéd, mennyi lármát szüle, Mióta a miénk nevezet elüle.* Meg Székely Magda versére: *Leüthetsz, én nem ütök vissza. Az én kezem gyöngye a rosszra. Hulló testem helyén leüthetetlen, erősen áll az igazi testem.* Isten nem a szenvedés, az éhezés és sírás és üldözöttség világát teremtette meg számunkra. Következzék most ennek jézusi igazolása: *Boldogok* a szelídek, mert ők fogják örökölni a földet. *Boldogok* az irgalmasok, mert nekik is irgalmaznak majd. *Boldogok* a békeségteremtők, mert Isten gyermekeinek nevezik őket. *Boldogok* a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent. *Boldogok*, akik éheznek és szomjaznak az istennek-tetszést, az Isten akaratának megvalósítását, mert jóllakottak, kielégültek és megelégedettek lesznek. *Boldogok* a szolgák, akik virrasztva várják Jézust, és kiosztják szolgatársaiknak az őket megillető búzarészt. *Boldogok*, akik fülükkel meghallják, amit Jézus tanított, és szemükkel látják is már az Országot, melyről ő tanított. A két hete itt elmondott beszédemet előadtam az engem meglátogató szolnokiaknak, s vezetőjük mindössze annyit mondott rá, hogy ne foglalkozzunk a tőkés társaságok által számunkra készített borzalmakkal. Mi csak keressük az Isten Országát, s Isten gondoskodik majd a többi mindről. Hát ez ugye olyan szépen hangzik!? Nem, ez a biztos valóság. Ahogyan két hete hazamentem, kinyitottam a számítógépemet, s ott találtam egy balatonendrédi levelet. Arról, hogy nem birkát tartanak, hanem gulyát. Megtaláljuk levelét folyóira-tunk múlt havi számában.